

III

(Sagatavošanā esoši tiesību akti)

PADOME

PADOMES NOSTĀJA (ES) Nr. 6/2013 PIRMAJĀ LASĪJUMĀ,

lai pieņemtu Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu, ar ko nosaka standartus starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēju uzņemšanai (pārstrādāta redakcija)

Padome pieņēmusi 2013. gada 6. jūnijā

(2013/C 179 E/01)

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 78. panta 2. punkta f) apakšpunktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu ⁽¹⁾,

ņemot vērā Reģionu komitejas atzinumu ⁽²⁾,

saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru ⁽³⁾,

tā kā:

(1) Padomes Direktīvā 2003/9/EK (2003. gada 27. janvāris), ar ko nosaka obligātos standartus patvēruma meklētāju uzņemšanai ⁽⁴⁾, ir jāizdara vairākas būtiskas izmaiņas. Skaidrības labad minētā direktīva būtu jāpārstrādā.

(2) Kopējas patvēruma politikas, tostarp kopējas Eiropas patvēruma sistēmas izveide ir daļa no Eiropas Savienības mērķa pakāpeniski radīt brīvības, drošības un tiesiskuma

telpu, kas ir atvērta tiem, kuri, apstākļu spiesti, likumīgi meklē aizsardzību Savienībā. Šādas politikas galvenajiem principiem būtu jābūt solidaritātei un taisnīgam atbildības, tostarp tās finanšu seku sadalījumam starp dalībvalstīm.

(3) Eiropadome 1999. gada 15. un 16. oktobrī Tamerē īpašā sanāksmē vienojās radīt kopēju Eiropas patvēruma sistēmu, kuras pamatā būtu 1951. gada 28. jūlija Ženēvas Konvencijas par bēgļu statusu, kas papildināta ar 1967. gada 31. janvāra Ņujorkas Protokolu (turpmāk "Ženēvas konvencija"), pilnīga un ietveroša piemērošana, tādējādi apstiprinot neizraidīšanas principu. Kopējas Eiropas patvēruma sistēmas pirmais posms tika īstenots, pieņemot Līgumos paredzētos attiecīgos juridiskos instrumentus, tostarp Direktīvu 2003/9/EK.

(4) Eiropadome savā 2004. gada 4. novembra sanāksmē pieņēma Hāgas programmu, kurā noteikti mērķi, kas jāīsteno brīvības, drošības un tiesiskuma jomā laika posmā no 2005. līdz 2010. gadam. Šajā saistībā Hāgas programmā Eiropas Komisija tika aicināta pabeigt pirmā posma instrumentu novērtēšanu un iesniegt Eiropas Parlamentam un Padomei otrā posma instrumentus un pasākumus.

(5) Eiropadome savā sanāksmē 2009. gada 10. un 11. decembrī pieņēma Stokholmas programmu, kurā tika atkārtoti pausta apņemšanās ievērot mērķi par kopējās aizsardzības un solidaritātes telpas izveidi līdz 2012. gadam, kuras pamatā ir kopīga patvēruma procedūra un vienots statuss personām, kurām ir piešķirta starptautiska aizsardzība, balstoties uz augstiem aizsardzības standartiem un taisnīgām un efektīvām procedūrām. Stokholmas programmā turklāt noteikts, ka neatkarīgi no dalībvalsts, kurā personas sagatavojušas starptautiskās aizsardzības pieteikumu, ir būtiski tām nodrošināt vienlīdzīgu attieksmi attiecībā uz uzņemšanas apstākļiem.

⁽¹⁾ OV C 317, 23.12.2009., 110. lpp., un OV C 24, 28.1.2012., 80. lpp.

⁽²⁾ OV C 79, 27.3.2010., 58. lpp.

⁽³⁾ Eiropas Parlamenta 2009. gada 7. maija nostāja (OV C 212 E, 5.8.2010., 348. lpp.) un Padomes 2013. gada 6. jūnija nostāja pirmajā lasījumā. Eiropas Parlamenta ... nostāja (*Oficiālajā Vēstnesī* vēl nav publicēta) un Padomes ... lēmums.

⁽⁴⁾ OV L 31, 6.2.2003., 18. lpp.

- (6) Būtu jāpiešķir Eiropas Bēgļu fonda un Eiropas patvēruma atbalsta biroja līdzekļi, lai sniegtu pienācīgu atbalstu pasākumiem dalībvalstīs, ieviešot Kopējās Eiropas patvēruma sistēmas otrajā posmā noteiktos standartus, jo īpaši tajās dalībvalstīs, kuras saskaras ar savu patvēruma sistēmu īpašu un nesamērīgu noslogojumu, kam par iemeslu ir to ģeogrāfiskā vai demogrāfiskā situācija.
- (7) Ņemot vērā pirmā posma instrumentu īstenošanas novērtējumu rezultātus, šajā posmā ir lietderīgi apstiprināt principus, kas ir pamatā Direktīvai 2003/9/EK, lai starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzējiem (turpmāk "pieteikuma iesniedzēji") nodrošinātu uzlabotus uzņemšanas nosacījumus.
- (8) Lai visā Savienībā nodrošinātu vienādu attieksmi pret pieteikuma iesniedzējiem, šī direktīva būtu jāpiemēro visos procedūru posmos un visu veidu procedūrās saistībā ar starptautiskās aizsardzības pieteikumiem, visās tajās vietās un iestādēs, kur uzņem pieteikuma iesniedzējus, un tikmēr, kamēr vien viņiem ir atļauts palikt dalībvalstu teritorijā kā pieteikuma iesniedzējiem.
- (9) Piemērojot šo direktīvu, dalībvalstīm būtu jātiecas nodrošināt pilnīgu atbilstību principiem par bērna interesēm un ģimenes vienotību saskaņā ar attiecīgi Eiropas Savienības Pamattiesību hartu, Apvienoto Nāciju Organizācijas 1989. gada Konvenciju par bērna tiesībām un Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvenciju.
- (10) Attieksmē pret personām, uz kurām attiecas šī direktīva, dalībvalstīm ir saistības atbilstīgi to pieņemtiem starptautisko tiesību aktiem.
- (11) Būtu jānosaka standarti pieteikuma iesniedzēju uzņemšanai, kas ir pietiekami, lai nodrošinātu viņiem cilvēka cienīgu dzīves līmeni un salīdzināmus dzīves apstākļus visās dalībvalstīs.
- (12) Pieteikuma iesniedzēju uzņemšanas nosacījumu saskaņošanai būtu jāpalīdz ierobežot pieteikuma iesniedzēju otrreizēju plūsmu dažādo uzņemšanas nosacījumu dēļ.
- (13) Lai nodrošinātu vienlīdzīgu attieksmi pret visiem starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzējiem un lai garantētu saskaņotību ar spēkā esošo ES *acquis* patvēruma jomā, jo īpaši ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2011/95/ES (2011. gada 13. decembris) par standartiem, lai trešo valstu valstspiederīgos vai bezvalstniekus kvalificētu kā starptautiskās aizsardzības saņēmējus, par bēgļu vai personu, kas tiesīgas saņemt alternatīvo aizsardzību, vienotu statusu, un par piešķirtās aizsardzības saturu ⁽¹⁾, ir lietderīgi paplašināt šīs direktīvas darbības jomu, lai iekļautu alternatīvās aizsardzības pieteikuma iesniedzējus.
- (14) To personu uzņemšanai, kurām ir īpašas uzņemšanas vajadzības, vajadzētu būt valsts iestāžu galvenajām rūpēm, lai nodrošinātu, ka šāda uzņemšana ir izstrādāta tā, lai apmierinātu viņu īpašas uzņemšanas vajadzības.
- (15) Pieteikuma iesniedzēju aizturēšana būtu jāveic saskaņā ar pamatprincipu, ka personu nedrīkst aizturēt tikai tāpēc, ka viņa vēlas iegūt starptautisku aizsardzību, īpaši saskaņā ar dalībvalstu starptautiskām juridiskām saistībām un Ženēvas konvencijas 31. pantu. Pieteikuma iesniedzējus drīkst aizturēt tikai ļoti skaidri definētos izņēmuma apstākļos, kas paredzēti šajā direktīvā, un atbilstoši nepieciešamībai un samērīguma principam gan attiecībā uz šādas aizturēšanas veidu, gan nolūku. Ja pieteikuma iesniedzējs ir aizturēts, viņam vajadzētu būt efektīvai piekļuvei nepieciešamajām procesuālajām garantijām, piemēram, tiesību aizsardzībai valsts tiesu iestādē.
- (16) Attiecībā uz administratīvām procedūrām saistībā ar aizturēšanas iemesliem ar "pienācīgas rūpības" jēdzienu ir prasīts vismaz tas, lai dalībvalstis veiktu konkrētus un jēgpilnus pasākumus ar mērķi nodrošināt, ka aizturēšanas iemeslu pārbaudei vajadzīgais laiks ir pēc iespējas īsāks un ka pastāv reālas izredzes šādu pārbaudi veiksmīgi īstenot pēc iespējas īsākā laikā. Aizturēšanai nav jāpārsniedz saprātīgs laikposms, kas vajadzīgs, lai pabeigtu attiecīgās procedūras.
- (17) Šajā direktīvā izklāstītie aizturēšanas iemesli neskar citus aizturēšanas iemeslus, tostarp aizturēšanas iemeslus saistībā ar kriminālprocesu, kas piemērojami saskaņā ar valsts tiesību aktiem bez saistības ar trešās valsts valstspiederīgā vai bezvalstnieka starptautiskās aizsardzības pieteikumu.
- (18) Pret aizturētiem pieteikuma iesniedzējiem būtu jāizturas, pilnībā ievērojot cilvēka cieņu, un viņu uzņemšana būtu jāveic tā, lai apmierinātu viņu vajadzības šādā situācijā. Dalībvalstīm jo īpaši būtu jānodrošina, ka tiek piemērots 1989. gada Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencijas par bērna tiesībām 37. pants.

⁽¹⁾ OV L 337, 20.12.2011., 9. lpp.

- (19) Var būt gadījumi, kad praksē nav iespējams pie aizturēšanas nekavējoties nodrošināt dažas uzņemšanas garantijas, piemēram, aizturēšanas iestādes ģeogrāfiskā izvietojuma vai īpašās struktūras dēļ. Tomēr visām atkāpēm no minētajām garantijām vajadzētu būt īslaicīgām un tās būtu jāpiemēro tikai šajā direktīvā noteiktajos apstākļos. Atkāpes būtu jāpiemēro tikai ārkārtas apstākļos un tām vajadzētu būt pienācīgi pamatotām, ņemot vērā katra gadījuma apstākļus, tostarp piemērojamās atkāpes bardzību, tās ilgumu un ietekmi uz attiecīgo pieteikuma iesniedzēju.
- (20) Lai labāk nodrošinātu pieteikuma iesniedzēju fizisko un psiholoģisko neaizskaramību, aizturēšanai vajadzētu būt kā galējam pasākumam, un to drīkst piemērot tikai tad, ja ir pienācīgi izskatīti visi aizturēšanas alternatīvie pasākumi. Jebkurā pasākumā, kas alternatīvs aizturēšanai, ir jāievēro pieteikuma iesniedzēja cilvēka pamattiesības.
- (21) Lai nodrošinātu procesuālās garantijas, kas paredz iespējas sazināties ar organizācijām vai personu grupām, kas nodrošina juridisko palīdzību, jāsniedz informācija par šādām organizācijām un personu grupām.
- (22) Pieņemot lēmumu par izmitināšanas kārtību, dalībvalstīm būtu pienācīgi jāņem vērā bērna intereses, kā arī jebkura tāda pieteikuma iesniedzēja konkrētie apstākļi, kurš ir atkarīgs no ģimenes locekļiem vai citiem tuviem radniekiem, piemēram, neprecētiem nepilngadīgiem brāļiem vai māsām, kuri jau atrodas dalībvalstī.
- (23) Lai sekmētu pieteikuma iesniedzēju pašpateikamību un ierobežotu lielās atšķirības dalībvalstu starpā, ir būtiski sniegt skaidrus noteikumus par pieteikuma iesniedzēju piekļuvi darba tirgum.
- (24) Lai nodrošinātu, ka pieteikuma iesniedzējiem sniegtais materiālais atbalsts atbilst šajā direktīvā noteiktajiem principiem, ir nepieciešams, lai dalībvalstis noteiktu šāda atbalsta līmeni, pamatojoties uz attiecīgām atsaucēm. Tas nenozīmē, ka piešķirtajam apjomam vajadzētu būt tādām pašām kā tam, ko piešķir valstspiederīgajiem. Dalībvalstis drīkst pieteikuma iesniedzējiem piemērot mazāk labvēlīgu attieksmi nekā valstspiederīgajiem, kā norādīts šajā direktīvā.
- (25) Uzņemšanas sistēmas ļaunprātīgas izmantošanas iespējas jāierobežo, nosakot apstākļus, kuros uzņemšanas materiālos nosacījumus pieteikuma iesniedzējiem var pasliktināt vai atteikt, vienlaikus nodrošinot cilvēka cienīgu dzīves līmeni visiem pieteikuma iesniedzējiem.
- (26) Jānodrošina valstu uzņemšanas sistēmu efektivitāte un sadarbība starp dalībvalstīm pieteikuma iesniedzēju uzņemšanas jomā.
- (27) Jārosina pienācīga saskaņotība starp kompetentām iestādēm attiecībā uz pieteikuma iesniedzēju uzņemšanu, un šā iemesla dēļ jāsekmē saskaņotas attiecības starp vietējo kopienas un izmitināšanas centriem.
- (28) Dalībvalstīm būtu jābūt pilnvarām ieviest vai uzturēt labvēlīgākus noteikumus trešo valstu valstspiederīgajiem un bezvalstniekiem, kas prasa starptautisku aizsardzību dalībvalstī.
- (29) Šādā garā dalībvalstis arī ir aicinātas piemērot minētās direktīvas noteikumus saistībā ar procedūram, ar kurām pieņem lēmumus par pieteikumiem citādi aizsardzībai nekā tā, kas paredzēta Direktīvā 2011/95/ES.
- (30) Šīs direktīvas piemērošana būtu regulāri jāizvērtē.
- (31) Ņemot vērā to, ka šīs direktīvas mērķis, proti, izveidot standartus pieteikuma iesniedzēju uzņemšanai dalībvalstīs, nevar pietiekami labi sasniegt atsevišķās dalībvalstīs un to, ka šīs direktīvas vēriena un seku dēļ minēto mērķi var labāk sasniegt Savienības līmenī, Savienība var pieņemt pasākumus saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību (LES) 5. pantā noteikto subsidiaritātes principu. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu šajā direktīvā paredz vienīgi tos pasākumus, kas ir vajadzīgi minētā mērķa sasniegšanai.
- (32) Saskaņā ar Dalībvalstu un Komisijas 2011. gada 28. septembra kopīgo politisko deklarāciju par skaidrojošiem dokumentiem⁽¹⁾ dalībvalstis ir apņēmušās, paziņojot savus transponēšanas pasākumus, pamatotos gadījumos pievienot vienu vai vairākus dokumentus, kuros paskaidrota saikne starp direktīvas sastāvdaļām un atbilstīgajām daļām valsts pieņemtos transponēšanas instrumentos. Attiecībā uz šo direktīvu likumdevējs uzskata, ka šādu dokumentu nosūtīšana ir pamatota.

⁽¹⁾ OV C 369, 17.12.2011., 14. lpp.

- (33) Saskaņā ar 1., 2. pantu un 4.a panta 1. punktu Protokolā Nr. 21 par Apvienotās Karalistes un Īrijas nostāju saistībā ar brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, kas pievienots LES un Līgumam par Eiropas Savienības darbību (LESD), un neskarot minētā protokola 4. pantu, Apvienotā Karaliste un Īrija nepiedalās šīs direktīvas pieņemšanā un šī direktīva nav tām saistoša un nav jāpiemēro.
- (34) Saskaņā ar 1. un 2. pantu Protokolā Nr. 22 par Dānijas nostāju, kas pievienots LES un LESD, Dānija nepiedalās šīs direktīvas pieņemšanā, un Dānijai šī direktīva nav saistoša un nav jāpiemēro.
- (35) Šī direktīva respektē pamattiesības un ievēro principus, kas jo īpaši atzīti Eiropas Savienības Pamattiesību hartā. Šī direktīva īpaši cenšas pilnībā respektēt cilvēka cieņu un veicināt hartas 1., 4., 6., 7., 18., 21., 24. un 47. panta piemērošanu, un tā ir attiecīgi jāīsteno.
- (36) Pienākums transponēt šo direktīvu valsts tiesību aktos būtu jāattiecina tikai uz tiem noteikumiem, kas ir būtiski grozījumi, salīdzinot ar Direktīvu 2003/9/EK. Pienākums transponēt noteikumus, kas nav grozīti, izriet no minētās direktīvas.
- (37) Šī direktīva nedrīkstētu skart dalībvalstu pienākumus attiecībā uz II pielikuma B daļā minēto termiņu Direktīvas 2003/9/EK transponēšanai valsts tiesību aktos,
- IR PIENĒMUŠI ŠO DIREKTĪVU.

I NODAĻA

MĒRĶIS, DEFINĪCIJAS UN DARBĪBAS JOMA

1. pants

Mērķis

Šīs direktīvas mērķis ir noteikt standartus starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēju (turpmāk "pieteikuma iesniedzēji") uzņemšanai dalībvalstīs.

2. pants

Definīcijas

Šajā direktīvā ir šādas definīcijas:

- a) "starptautiskās aizsardzības pieteikums" ir starptautiskās aizsardzības pieteikums, kā definēts Direktīvas 2011/95/ES 2. panta h) punktā;
- b) "pieteikuma iesniedzējs" ir trešās valsts valstspiederīgais vai bezvalstnieks, kas sagatavojis starptautiskās aizsardzības pieteikumu, par kuru vēl nav pieņemts galīgais lēmums;
- c) "ģimenes locekļi", ciktāl šāda ģimene ir bijusi izcelsmes valstī, ir šādi pieteikuma iesniedzēja ģimenes locekļi, kas ir tajā pašā dalībvalstī saistībā ar starptautiskās aizsardzības pieteikumu:
- pieteikuma iesniedzēja laulātais vai viņa neprecējies partneris, ar kuru viņam ir stabilas attiecības, ja saskaņā ar attiecīgās dalībvalsts tiesību aktiem, kas attiecināmi uz trešo valstu valstspiederīgajiem, vai atbilstīgi praksei attiecīgajā dalībvalstī neprecēts pārus uzskata par pielīdzinātiem precētiem pāriem,
  - pieteikuma iesniedzēja vai pirmajā ievilkumā minēto pāru nepilngadīgie bērni ar nosacījumu, ka viņi ir neprecējušies, un neatkarīgi no tā, vai viņi ir dzimuši laulībā vai ārpus laulībā vai ir adoptēti, kā noteikts valsts tiesību aktos,
  - tēvs, māte, vai cits pieaugušais, kas saskaņā ar attiecīgās dalībvalsts tiesību aktiem vai praksi ir atbildīgs par pieteikuma iesniedzēju, ja minētais pieteikuma iesniedzējs ir nepilngadīgs un neprecējies;
- d) "nepilngadīgais" ir trešās valsts valstspiederīgais vai bezvalstnieks, kas jaunāks par 18 gadiem;
- e) "nepilngadīgais bez pavadības" ir nepilngadīgais, kas ieradies dalībvalstu teritorijā bez tādu pieaugušo pavadības, kuri ir par viņu atbildīgi saskaņā ar attiecīgās dalībvalsts tiesību aktiem vai praksi, kamēr šāda persona nav par viņu uzņēmusies aizgādību; tas ietver nepilngadīgo, kas palicis bez pavadības pēc ierašanās dalībvalstīs;
- f) "uzņemšanas nosacījumi" ir pasākumu kopums, ko dalībvalstis garantē pieteikuma iesniedzējiem saskaņā ar šo direktīvu;

- g) "uzņemšanas materiālie nosacījumi" ir uzņemšanas nosacījumi, kas ietver mājokli, pārtiku un apģērbu, kurus nodrošina natūrā vai kā finansiālus pabalstus vai talonus, vai kā šo trīs iespēju kombināciju, un dienasnaudu;
- h) "aizturēšana" ir dalībvalsts veikta pieteikuma iesniedzēja ieslodzīšana noteiktā vietā, kur pieteikuma iesniedzējam vai iesniedzējai ir liegta pārvietošanās brīvība;
- i) "izmitināšanas centrs" ir vieta, kura ir izmantota kā kopīgs mājoklis pieteikuma iesniedzējiem;
- j) "pārstāvis" ir persona vai organizācija, ko kompetentās struktūras ir norīkojušas, lai tas palīdzētu nepilngadīgajam bez pavadības un viņu pārstāvētu šajā direktīvā paredzētajās procedūrās nolūkā nodrošināt bērna intereses un vajadzības gadījumā īstenot nepilngadīgā tiesībspēju un rīcībspēju. Ja kā pārstāvis ir norīkota organizācija, tā ieceļ personu, kas ir atbildīga par pārstāvja pienākumu veikšanu attiecībā uz nepilngadīgo bez pavadības, saskaņā ar šo direktīvu;
- k) "ieteikuma iesniedzējs ar īpašām uzņemšanas vajadzībām" ir mazāk aizsargāta persona saskaņā ar 21. pantu, kam ir nepieciešamas īpašas garantijas, lai baudītu tiesības un izpildītu pienākumus, kas paredzēti šajā direktīvā.

3. pants

Darbības joma

1. Šī direktīva attiecas uz visiem trešo valstu valstspiederīgajiem un bezvalstniekiem, kas gatavo starptautiskās aizsardzības

ieteikumu dalībvalsts teritorijā, tostarp pie robežas, teritoriālajos ūdeņos vai tranzīta zonās, kamēr viņiem atļauts uzturēties dalībvalsts teritorijā kā pieteikuma iesniedzējiem, kā arī uz viņu ģimenes locekļiem, ja uz viņiem attiecināms šāds starptautiskās aizsardzības pieteikums saskaņā ar valsts tiesību aktiem.

2. Šo direktīvu nepiemēro, ja dalībvalstu pārstāvniecībās iesniegta prasība pēc diplomātiskā vai teritoriālā patvēruma.

3. Šo direktīvu nepiemēro, ja piemēro Padomes Direktīvu 2001/55/EK (2001. gada 20. jūlijs) par obligātajiem standartiem, lai pārvietoto personu masveida pieplūduma gadījumā sniegtu tām pagaidu aizsardzību, un par pasākumiem, lai līdzsvarotu dalībvalstu pūliņus, uzņemot šādas personas un uzņemoties ar to saistītās sekas ⁽¹⁾.

4. Dalībvalstis var izlemt par šīs direktīvas piemērošanu saistībā ar procedūrām, kuras tiek izmantotas, pieņemot lēmumus par citāda veida aizsardzības pieteikumiem nekā no Direktīvas 2011/95/ES izrietošā aizsardzība.

4. pants

Labvēlīgāki noteikumi

Dalībvalstis var ieviest vai saglabāt labvēlīgākus noteikumus tādu pieteikuma iesniedzēju un pieteikuma iesniedzēja citu tuvu radnieku uzņemšanas nosacījumu jomā, kas ir tajā pašā dalībvalstī, ja tie ir atkarīgi no pieteikuma iesniedzēja, vai arī humānu apsvērumu dēļ, ciktāl šādi noteikumi ir saderīgi ar šo direktīvu.

II NODAĻA

VISPĀRĪGI NOTEIKUMI PAR UZŅĒMŠANAS NOSACĪJUMIEM

5. pants

Informācija

1. Dalībvalstis saprātīgā termiņā, kas nav ilgāks kā piecpadsmit dienas pēc starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniegšanas, informē pieteikuma iesniedzējus vismaz par viņiem piešķirtajiem pabalstiem un saistībām, kādas viņiem jāievēro attiecībā uz uzņemšanas nosacījumiem.

Dalībvalstis nodrošina, lai pieteikuma iesniedzējiem sniegtu informāciju par organizācijām vai personu grupām, kas nodrošina noteiktu juridisko palīdzību, un organizācijām, kas varētu palīdzēt vai informēt viņus par pieejamajiem uzņemšanas nosacījumiem, tostarp veselības aprūpi.

2. Dalībvalstis nodrošina, ka 1. punktā noteiktā informācija ir sniegta rakstveidā un tādā valodā, kuru pieteikuma iesniedzējs

saprot, vai valodā, kuru ir pamats uzskatīt par viņam saprotamu. Ja nepieciešams, šo informāciju var sniegt arī mutiski.

6. pants

Dokumentācija

1. Dalībvalstis nodrošina, ka trīs dienās pēc starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniegšanas pieteikuma iesniedzējam ir izsniegts dokuments uz viņa vārda, kas apliecina viņa pieteikuma iesniedzēja statusu vai liecina, ka viņam atļauts uzturēties dalībvalsts teritorijā līdz viņa pieteikuma izskatīšanai.

Ja personai, kam šāds dokuments izsniegts, nav atļauts pārvietoties visā vai daļā no dalībvalsts teritorijas, dokumentā apliecina arī šādu faktu.

⁽¹⁾ OV L 212, 7.8.2001., 12. lpp.

2. Ja pieteikuma iesniedzējs ir aizturēts, kā arī, kamēr izskata starptautiskās aizsardzības pieteikumu, kas sagatavots pie robežas, vai saistībā ar procedūru, ar ko izlemj, vai pieteikuma iesniedzējam ir tiesības ieceļot dalībvalsts teritorijā, dalībvalsts var izslēgt šā panta piemērošanu. Īpašos gadījumos dalībvalstis, izskatot starptautiskās aizsardzības pieteikumu, var izsniegt pieteikuma iesniedzējiem cita veida liecības, kas ir līdzvērtīgas 1. punktā noteiktajam dokumentam.

3. Dokumentam, kas noteikts 1. punktā, nav jāapliecina pieteikuma iesniedzēja persona.

4. Dalībvalstis veic nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu pieteikuma iesniedzējiem 1. punktā noteikto dokumentu, kam jābūt derīgam tik ilgi, kamēr viņiem atļauts uzturēties attiecīgajā dalībvalstī.

5. Dalībvalstis var izsniegt pieteikuma iesniedzējiem ceļojuma dokumentu, ja radušies nopietni humāni iemesli, kuru dēļ viņiem nepieciešams būt citā valstī.

6. Dalībvalstis neizvirza pieteikuma iesniedzējiem nevajadzīgas vai nesamērīgas prasības par dokumentiem vai citas administratīvas prasības pirms to tiesību piešķiršanas, kuras tiem pienākas saskaņā ar šo direktīvu, tikai tā iemesla dēļ, ka viņi ir starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēji.

7. pants

Dzīvesvieta un pārvietošanās brīvība

1. Pieteikuma iesniedzēji var brīvi pārvietoties viņus uzņēmušās dalībvalsts teritorijā vai apgabalā, kādu šī dalībvalsts viņiem šādam nolūkam noteikusi. Noteiktais apgabals neietekmē neatņemamo privātās dzīves jomu un ir pietiekams, lai nodrošinātu pieeju visiem pabalstiem saskaņā ar šo direktīvu.

2. Sabiedrības interešu, sabiedriskās kārtības dēļ vai, ja tas nepieciešams, lai ātri apstrādātu un efektīvi pārraudzītu pieteikuma iesniedzēja starptautiskās aizsardzības pieteikumu, dalībvalstis var izlemt jautājumu par viņa dzīvesvietu.

3. Dalībvalstis var nodrošināt uzņemšanas materiālos nosacījumus, paredzot pieteikuma iesniedzēja faktisko dzīvesvietu

kādā īpašā vietā, kuru nosaka dalībvalstis. Šādu lēmumu, kam var būt vispārīgs raksturs, pieņem individuāli, un tas ir noteikts attiecīgās valsts tiesību aktos.

4. Dalībvalstis nosaka iespēju piešķirt pieteikuma iesniedzējiem pagaidu atļauju atstāt 2. un 3. punktā minēto dzīvesvietu un/vai 1. punktā minēto noteikto apgabalu. Lēmumus pieņem individuāli, objektīvi un taisnīgi, paskaidrojot iemeslus, ja lēmums ir negatīvs.

Pieteikuma iesniedzējam nav vajadzīga atļauja, lai iepriekš noteiktos laikos apmeklētu iestādes un tiesas, ja viņa ierašanās ir nepieciešama.

5. Dalībvalstis pieprasa, lai pieteikuma iesniedzēji informē kompetentās iestādes par savu pašreizējo adresi un, cik drīz vien iespējams, paziņo šādām iestādēm par jebkurām izmaiņām adresē.

8. pants

Aizturēšana

1. Dalībvalstis personu neaiztur tikai tā iemesla dēļ, ka tā ir pieteikuma iesniedzējs saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu .../.../ES (... gada ...) par kopējām procedūrām starptautiskās aizsardzības statusa piešķiršanai un atņemšanai (*) (1).

2. Vajadzības gadījumā un pamatojoties uz katras lietas individuālu izvērtējumu, dalībvalstis var pieteikuma iesniedzēju aizturēt, ja citus, mazāk ierobežojošus alternatīvus līdzekļus nav iespējams efektīvi piemērot.

3. Pieteikuma iesniedzēju var aizturēt tikai:

a) lai noteiktu vai pārbaudītu viņa identitāti vai valstspiederību;

b) lai noteiktu tos elementus, kuri ir pamatā viņa starptautiskās aizsardzības pieteikumam, kurus nevarētu iegūt neaizturot, jo īpaši, ja pastāv pieteikuma iesniedzēja bēgšanas iespējamība;

(*) Dok. 8260/13 (Patvēruma procedūru direktīva).

(1) OV L ...

- c) lai procedūras sakarā izņemtu par pieteikuma iesniedzēja tiesībām ieceļot valsts teritorijā;
- d) ja viņš ir aizturēts saskaņā ar atgriešanas procedūru atbilstīgi Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai 2008/115/EK (2008. gada 16. decembris) par kopīgiem standartiem un procedūrām dalībvalstīs attiecībā uz to trešo valstu valstspiederīgo atgriešanu, kas dalībvalstī uzturas nelikumīgi⁽¹⁾, lai sagatavotu atgriešanu un/vai īstenotu izraidīšanas procesu, un ja attiecīgā dalībvalsts var ar objektīviem kritērijiem pamatot – tostarp to, ka viņam jau bija iespēja piekļūt patvēruma procedūrai, – ka ir pamatoti iemesli uzskatīt, ka viņš sagatavojis starptautiskās aizsardzības pieteikumu tikai, lai aizkavētu vai traucētu atgriešanas lēmuma izpildi;
- e) ja tas nepieciešams valsts drošībai vai sabiedriskajai kārtībai;
- f) saskaņā ar 28. pantu Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) Nr. .../... (... gada ...), ar ko paredz kritērijus un mehānismus, lai noteiktu dalībvalsti, kura ir atbildīga par trešās valsts valstspiederīgā vai bezvalstnieka starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu, kas iesniegts kādā no dalībvalstīm^(*) (2).

Aizturēšanas pamatus nosaka valsts tiesību aktos.

4. Dalībvalstis nodrošina, ka valsts tiesību aktos tiek paredzēti noteikumi attiecībā uz aizturēšanas alternatīvām, piemēram, regulāru reģistrēšanos attiecīgās iestādēs, finansiālas garantijas iemaksu vai pienākumu uzturēties norādītā vietā.

9. pants

Garantijas aizturētiem pieteikuma iesniedzējiem

1. Pieteikuma iesniedzēju aiztur tikai uz cik iespējams īsu laiku un patur apcietinājumā tikai, kamēr ir piemērojami 8. panta 3. punktā paredzētie pamati.

Administratīvās procedūras, kas attiecas uz 8. panta 3. punktā paredzētajiem aizturēšanas pamatiem, veic ar pienācīgu rūpību. Administratīvo procedūru kavēšanās, ko nevar piedēvēt pieteikuma iesniedzējam, nav pamatojums aizturēšanas turpināšanai.

2. Pieteikuma iesniedzēju aizturēšanas rīkojumu izdod rakstiski tiesu vai administratīvās iestādes. Aizturēšanas rīkojumā norāda faktiskos un juridiskos iemeslus, kas ir tā pamatā.

⁽¹⁾ OV L 348, 24.12.2008., 98. lpp.

^(*) Dok. 15605/2/12 REV 2 (Dublīnas regula).

⁽²⁾ OV L ...

3. Ja aizturēšanas rīkojumu izdod administratīvās iestādes, dalībvalstis nodrošina aizturēšanas likumības ātru juridisku pārskatīšanu, to veicot *ex officio* un/vai pēc pieteikuma iesniedzēja pieprasījuma. Ja šādu aizturēšanas likumības pārskatīšanu veic *ex officio*, lēmumu pieņem pēc iespējas drīzāk kopš aizturēšanas. Ja pārskatīšanu veic pēc pieteikuma iesniedzēja pieprasījuma, par to nolemj pēc iespējas drīzāk kopš attiecīgās procedūras sākuma. Dalībvalstis valsts tiesību aktos attiecīgi nosaka laikposmu, kurā ir jāveic *ex officio* juridiskā pārskatīšana un/vai juridiskā pārskatīšana pēc pieteikuma iesniedzēja pieprasījuma.

Ja juridiskās pārskatīšanas rezultātā tiek konstatēts, ka aizturēšana ir nelikumīga, attiecīgo pieteikuma iesniedzēju nekavējoties atbrīvo.

4. Aizturētus pieteikuma iesniedzējus viņiem saprotamā valodā vai valodā, kuru ir pamats uzskatīt par šīm personām saprotamu, nekavējoties rakstiski informē par aizturēšanas iemesliem un valsts tiesību aktos noteiktajām procedūrām aizturēšanas rīkojuma apstrīdēšanai, kā arī par iespēju lūgt bezmaksas juridisko palīdzību un pārstāvību.

5. Tiesu iestāde ik pēc saprātīga laika posma *ex officio* un/vai pēc attiecīgā pieteikuma iesniedzēja pieprasījuma pārskata aizturēšanu, jo īpaši, ja aizturēšana ir ilgstoša, ja rodas attiecīgi apstākļi vai kļūst pieejama jauna informācija, kas var ietekmēt aizturēšanas likumību.

6. Ja 3. punktā minētais aizturēšanas rīkojums tiek juridiski pārskatīts, dalībvalstis nodrošina, ka pieteikuma iesniedzējiem ir pieejama bezmaksas juridiskā palīdzība un pārstāvība. Tā ietver vismaz nepieciešamo procesuālo dokumentu sagatavošanu un piedalīšanos uzklaušanās tiesu iestādēs pieteikuma iesniedzēja vārdā.

Bezmaksas juridisko palīdzību un pārstāvību sniedz tādas piemēroti kvalificētas personas, kā tas pieļauts vai atļauts saskaņā ar valsts tiesību aktiem, kuru intereses nav konfliktā vai nevarētu būt konfliktā ar pieteikuma iesniedzēja interesēm.

7. Dalībvalstis var arī nodrošināt, ka bezmaksas juridisko palīdzību un pārstāvību piešķir:

a) tikai tiem, kam trūkst pietiekamu līdzekļu; un/vai

b) tikai ar pakalpojumiem, ko sniedz juridiskie konsultanti vai citi padomdevēji, kas ir īpaši paredzēti valsts tiesību aktos, lai sniegtu palīdzību pieteikuma iesniedzējiem un tos pārstāvētu.

8. Dalībvalstis arī var:

- a) noteikt finansiālus ierobežojumus un/vai termiņus bezmaksas juridiskās palīdzības un pārstāvības sniegšanai, ar noteikumu, ka tādi ierobežojumi patvaļīgi neierobežo juridiskās palīdzības un pārstāvības pieejamību;
- b) paredzēt, ka attiecībā uz maksām un citiem izdevumiem, attieksme pret pieteikuma iesniedzējiem nav labvēlīgāka par attieksmi, ko parasti piemēro to valstspiederīgajiem jautājumos saistībā ar juridisko palīdzību.

9. Dalībvalstis var pieprasīt, lai tām pilnīgi vai daļēji atmaksā jebkurus piešķirtos izdevumus, ja un kad pieteikuma iesniedzēja finansiālais stāvoklis ir ievērojami uzlabojies vai ja lēmums piešķirt šādus izdevumus ir ticis pieņemts, pamatojoties uz pieteikuma iesniedzēja sniegtu nepatiesu informāciju.

10. Procedūras par juridiskās palīdzības un pārstāvības pieejamību nosaka valsts tiesību aktos.

10. pants

Aizturēšanas apstākļi

1. Pieteikuma iesniedzēju aizturēšanu parasti īsteno īpašās aizturēšanas iestādēs. Ja kāda dalībvalsts nevar nodrošināt izmitināšanu īpašā aizturēšanas iestādē un ir spiesta izmantot izmitināšanu cietumā, aizturēto pieteikuma iesniedzēju izmitina atsevišķi no parastiem ieslodzītajiem, un piemēro šajā direktīvā paredzētos aizturēšanas apstākļus.

Parasti aizturētus pieteikuma iesniedzējus izmitina atsevišķi no citiem trešo valstu valstspiederīgajiem, kas nav iesnieguši starptautiskās aizsardzības pieteikumu.

Ja pieteikuma iesniedzējus nevar turēt apcietinājumā atsevišķi no citiem trešo valstu valstspiederīgajiem, attiecīgā dalībvalsts nodrošina, ka tiek piemēroti šajā direktīvā paredzētie aizturēšanas apstākļi.

2. Aizturētiem pieteikuma iesniedzējiem ir iespējas uzturēties svaigā gaisā.

3. Dalībvalstis nodrošina personām, kas pārstāv ANO Augsto komisāru bēgļu lietās (UNHCR), iespēju sazināties ar pieteikuma iesniedzējiem un viņus apciemot apstākļos, kuros tiek ievērots

privātums. Minētā iespēja attiecas arī uz organizāciju, kas attiecīgās dalībvalsts teritorijā darbojas UNHCR vārdā saskaņā ar vienošanos ar minēto dalībvalsti.

4. Dalībvalstis nodrošina, ka ģimenes locekļiem, juridiskajiem konsultantiem vai padomdevējiem un personām, kas pārstāv attiecīgās nevalstiskās organizācijas, kuras atzīst attiecīgā dalībvalsts, ir iespēja sazināties ar pieteikuma iesniedzējiem un viņus apciemot apstākļos, kuros tiek ievērots privātums. Piekļuves ierobežojumus aizturēšanas iestādei var noteikt tikai tad, ja saskaņā ar valsts tiesību aktiem tie ir objektīvi nepieciešami drošības, sabiedriskās kārtības vai aizturēšanas iestāžu administratīvās pārvaldības dēļ, ar noteikumu, ka piekļuve tādējādi netiek stipri ierobežota vai padarīta neiespējama.

5. Dalībvalstis nodrošina, ka aizturētiem pieteikuma iesniedzējiem sistemātiski tiek sniegta informācija, kurā tiek izskaidroti noteikumi, kas tiek piemēroti aizturēšanas iestādē, un izklāstītas viņu tiesības un pienākumi viņiem saprotamā valodā vai valodā, kuru ir pamats uzskatīt par viņiem saprotamu. Pienācīgi pamatotos gadījumos un uz saprātīgu laikposmu, kas ir cik iespējams īss, dalībvalstis var atkāpties no šā pienākuma gadījumā, ja pieteikuma iesniedzējs tiek aizturēts robežpostenī vai tranzīta zonā. Šo atkāpi nepiemēro Direktīvas .../.../ES (*) 43. pantā minētajos gadījumos.

11. pants

Mazāk aizsargātu personu un pieteikuma iesniedzēju ar īpašām uzņemšanas vajadzībām aizturēšana

1. Valsts iestādes vērš primāras rūpes uz aizturētu pieteikuma iesniedzēju, kuri ir mazāk aizsargātas personas, veselību, tostarp garīgo veselību.

Ja mazāk aizsargātas personas tiek aizturētas, dalībvalstis nodrošina regulāru pārraudzību un atbilstošu atbalstu, ņemot vērā šādu personu konkrēto situāciju, tostarp viņu veselību.

2. Nepilngadīgo aizturēšanu izmanto tikai kā pēdējo līdzekli un pēc tam, kad ir noskaidrots, ka citus, mazākus piespiedu līdzekļus nav iespējams efektīvi piemērot. Šāda aizturēšana notiek uz visīsāko laiku, un ir jāveic visi pasākumi, lai aizturētos nepilngadīgos atbrīvotu un izvietotu nepilngadīgiem piemērotās izmitināšanas vietās.

Dalībvalstis vērš primāras rūpes uz nepilngadīgā interesēm, kā paredzēts 23. panta 2. punktā.

(*) 8. pantā minētā direktīva (Patvēruma procedūru direktīva).

Ja nepilngadīgos aiztur, viņiem ir iespēja iesaistīties brīvā laika pavadīšanas pasākumos, tostarp rotaļās un atpūtas pasākumos, kas atbilst viņu vecumam.

3. Nepilngadīgos bez pavadības aiztur tikai ārkārtas apstākļos. Tiek darīts viss iespējams, lai aizturētu nepilngadīgo bez pavadības atbrīvotu pēc iespējas drīzāk.

Nepilngadīgos bez pavadības nekad neizmitina cietumos. Parasti nepilngadīgajiem bez pavadības nodrošina izmitināšanu iestādēs, kurās ir personāls un aprīkojums, lai ņemtu vērā viņu vecuma vajadzības.

Ja tiek aizturēti nepilngadīgie bez pavadības, dalībvalstis nodrošina, ka tos izmitina atsevišķi no pieaugušajiem.

4. Aizturētām ģimenēm nodrošina izmitināšanu atsevišķi, kas nodrošina pienācīgu privātumu.

5. Ja tiek aizturētas pieteikuma iesniedzējas sievietes, dalībvalstis nodrošina, ka viņas izmitina atsevišķi no pieteikuma iesniedzējiem vīriešiem, ja vien viņi nav ģimenes locekļi un ja visas attiecīgās personas tam piekrīt.

Izņēmumus no pirmās daļas var attiecināt arī uz kopīgu telpu izmantošanu, kas paredzētas atpūtas vai sociāliem pasākumiem, tostarp maltītēm.

6. Pienācīgi pamatotos gadījumos un uz atbilstīgu laikposmu, kas ir cik iespējams īss, dalībvalstis var atkāpties no 2. punkta trešās daļas, 4. punkta un 5. punkta pirmās daļas, ja pieteikuma iesniedzējs tiek aizturēts robežpostenī vai tranzīta zonā, izņemot gadījumus, kas minēti Direktīvas .../.../ES (*) 43. pantā.

12. pants

Ģimenes

Dalībvalstis veic nepieciešamos pasākumus, lai pēc iespējas saglabātu to teritorijā esošās ģimenes vienotību, ja attiecīgā dalībvalsts apgādā pieteikuma iesniedzēju ar mājokli. Šādus pasākumus īsteno ar pieteikuma iesniedzēja piekrišanu.

13. pants

Medicīniskā pārbaude

Dalībvalstis var pieprasīt veikt pieteikuma iesniedzēju medicīnisko pārbaudi, pamatojot to ar sabiedrības veselības interesēm.

(*) 8. pantā minētā direktīva (Patvēruma procedūru direktīva).

14. pants

Nepilngadīgo skološana un izglītošana

1. Dalībvalstis garantē pieteikuma iesniedzēju nepilngadīgajiem bērniem vai nepilngadīgiem pieteikuma iesniedzējiem izglītības iespējas, ievērojot līdzīgus nosacījumus kā saviem valstspiederīgajiem, kamēr viņi vai viņu vecāki faktiski nav izraidīti. Šādu izglītību var nodrošināt izmitināšanas centros.

Attiecīgā dalībvalsts var paredzēt, ka šādas izglītības iespēja jāattiecinā tikai uz valsts izglītības sistēmu.

Dalībvalstis neliedz iespēju iegūt vidējo izglītību tikai tā iemesla dēļ, ka nepilngadīgais kļuvis pilngadīgs.

2. Iespēju izglītoties neatliek ilgāk par trim mēnešiem pēc datuma, kad nepilngadīgais iesniedzis starptautiskās aizsardzības pieteikumu vai tas ir iesniegts viņa vārdā.

Nepilngadīgajiem nodrošina sagatavošanas nodarbības, tostarp valodas nodarbības, ja tas ir vajadzīgs, lai veicinātu viņu piekļuvi izglītības sistēmai un piedalīšanos tajā, kā noteikts 1. punktā.

3. Ja 1. punktā noteiktās izglītības iespējas nav iespējams nodrošināt nepilngadīgā īpašās situācijas dēļ, attiecīgā dalībvalsts piedāvā citas izglītības iespējas saskaņā ar saviem valsts tiesību aktiem un praksi.

15. pants

Nodarbinātība

1. Dalībvalstis nodrošina, ka pieteikuma iesniedzējiem tiek ļauts iesaistīties darba tirgū ne vēlāk kā 9 mēnešus pēc dienas, kad ticis iesniegts starptautiskās aizsardzības pieteikums, ja kompetentā iestāde nav pieņēmusi pirmās instances lēmumu un šī novēlošanās nav notikusi pieteikuma iesniedzēja vainas dēļ.

2. Dalībvalstis lemj par nosacījumiem, ar kādiem dod atļauju pretendētam iesaistīties darba tirgū, saskaņā ar saviem valsts tiesību aktiem, vienlaikus nodrošinot, ka pieteikuma iesniedzējiem tiek efektīvi ļauts iesaistīties darba tirgū.

Sakarā ar darba tirgus politiku dalībvalstis var dot priekšroku Savienības pilsoņiem un to valstu valstspiederīgajiem, kuras ir Līguma par Eiropas Ekonomikas zonu puses, un attiecīgajā valstī likumīgi dzīvojošiem trešo valstu valstspiederīgajiem.

3. Ja parasti procesā negatīva lēmuma pārsūdzībai ir atliekošais efekts, atļauju iesaistīties darba tirgū pārsūdzības procedūru laikā neatceļ, kamēr ir paziņots negatīvs pārsūdzības lēmums.

16. pants

Profesionālās apmācības

Dalībvalstis var dot pieteikuma iesniedzējiem iespējas uz profesionālo apmācību neatkarīgi no tā, vai viņiem ir atļauts iesaistīties darba tirgū.

Profesionālo apmācību iespējas, kas saistītas ar darba līgumu, atkarīgas no apjoma, kādā pieteikuma iesniedzējam atļauts iesaistīties darba tirgū saskaņā ar 15. pantu.

17. pants

Vispārīgie uzņēmšanas materiālie nosacījumi un veselības aprūpe

1. Dalībvalstis nodrošina, ka pieteikuma iesniedzējiem, sagatavojot starptautiskās aizsardzības pieteikumus, ir pieejami materiālie uzņēmšanas nosacījumi.

2. Dalībvalstis nodrošina, ka uzņēmšanas materiālie nosacījumi sniedz pieteikuma iesniedzējiem atbilstošu dzīves līmeni, kas nodrošina viņu uzturēšanos un aizsargā viņu fizisko un garīgo veselību.

Dalībvalstis nodrošina, ka mazāk aizsargātām personām saskaņā ar 21. pantu, kā arī attiecībā uz minēto personu situāciju, kuras ir aizturētas, ir nodrošināts nepieciešamais dzīves līmenis īpašajā situācijā.

3. Dalībvalstis var nodrošināt visus vai daļu no uzņēmšanas materiālajiem nosacījumiem un veselības aprūpi ar noteikumu, ka pieteikuma iesniedzējiem pašiem nav pietiekamu līdzekļu, lai nodrošinātu savam veselības stāvoklim atbilstošu dzīves līmeni un savu uzturēšanos.

4. Dalībvalstis var prasīt pieteikuma iesniedzējiem apmaksāt vai daļēji apmaksāt šajā direktīvā noteikto materiālo uzņēmšanas nosacījumu un veselības aprūpes izmaksas saskaņā ar 3. punkta noteikumiem, ja pieteikuma iesniedzējiem ir pietiekami līdzekļi, piemēram, ja viņi zināmu laiku ir strādājuši.

Ja atklājas, ka pieteikuma iesniedzējam laikā, kad tika nodrošinātas minētās pamatvajadzības, ir bijuši pietiekami līdzekļi, lai apmaksātu uzņēmšanas materiālo nosacījumu un veselības aprūpes izmaksas, dalībvalstis var prasīt, lai pieteikuma iesniedzējs tās atmaksā.

5. Ja dalībvalstis nodrošina materiālos uzņēmšanas nosacījumus finansiālu pabalstu vai talonu veidā, to apmēru nosaka, pamatojoties uz līmeni(-ņiem), kuru(-us) attiecīgā dalībvalsts izveidojusi vai nu ar tiesību aktu vai praksē, lai nodrošinātu pienācīgu dzīves līmeni valstspiederīgajiem. Šajā sakarā dalībvalstis pret pieteikuma iesniedzējiem var paredzēt mazāk labvēlīgu attieksmi nekā pret valstspiederīgajiem, jo īpaši, ja materiālais atbalsts daļēji tiek sniegts natūrā vai ja ar minēto(-ajiem) līmeni(-ņiem), ko piemēro valstspiederīgajiem, cenšas nodrošināt augstāku dzīves standartu par to, kas šajā direktīvā paredzēts pieteikuma iesniedzējiem.

18. pants

Uzņēmšanas materiālo nosacījumu veidi

1. Ja mājokli nodrošina natūrā, tam jābūt vienā no turpmāk minētajiem veidiem vai to kombinācijām:

a) telpas, ko izmanto pieteikuma iesniedzēju izmitināšanai, izskatot starptautiskās aizsardzības pieteikumus, kas sagatavoti pie robežas vai tranzīta zonās;

b) izmitināšanas centri, kas garantē atbilstošu dzīves līmeni;

c) privātmājas, dzīvokļi, viesnīcas vai citas telpas, kas pielāgotas pieteikuma iesniedzēju izmitināšanai.

2. Neskarot nekādus īpašos aizturēšanas apstākļus, kas paredzēti 10. un 11. pantā, saistībā ar šā panta 1. punkta a), b) un c) apakšpunktā minēto mājokli dalībvalstis nodrošina, ka:

a) pieteikuma iesniedzējiem tiek garantēta ģimenes dzīves aizsardzība;

b) pieteikuma iesniedzējiem ir iespēja sazināties ar radniekiem, juridiskajiem konsultantiem vai padomdevējiem, kā arī ar personām, kas pārstāv UNHCR un citas attiecīgas valstu, starptautiskas un nevalstiskas organizācijas un struktūras;

c) ģimenes locekļiem, juridiskajiem konsultantiem vai padomdevējiem un personām, kas pārstāv UNHCR un attiecīgā dalībvalstī atzītām attiecīgām nevalstiskām organizācijām atļauj apmeklējumus, lai sniegtu palīdzību pieteikuma iesniedzējiem. Šādus apmeklējumus var ierobežot vienīgi, ņemot vērā telpu un pieteikuma iesniedzēju drošības apsvērumus.

3. Dalībvalstis ņem vērā ar dzimumu un vecumu saistītus īpašus apsvērumus un mazāk aizsargātu personu situāciju attiecībā uz pieteikuma iesniedzējiem 1. punkta a) un b) apakšpunktā minētajās telpās un izmitināšanas centros.

4. Dalībvalstis veic attiecīgus pasākumus, lai novērstu vardarbību un uz dzimuma pamata veiktu vardarbību, tostarp seksuālus uzbrukumus un uzbrukumus 1. punkta a) un b) apakšpunktā noteiktajās telpās un izmitināšanas centros.

5. Dalībvalstis parasti nodrošina, lai atkarīgi pieauguši pieteikuma iesniedzēji ar īpašām uzņemšanas vajadzībām tiktu izmitināti kopā ar pieaugušiem tuviem radniekiem, kuri jau atrodas tajā pašā dalībvalstī un kuri ir par viņiem atbildīgi saskaņā ar attiecīgās dalībvalsts tiesību aktiem vai praksi.

6. Dalībvalstis nodrošina, lai pieteikuma iesniedzējus pārvieto no viena mājokļa uz citu vienīgi nepieciešamības gadījumā. Dalībvalstis nodrošina pieteikuma iesniedzējiem iespēju paziņot saviem juridiskajiem konsultantiem vai padomdevējiem par šādu pārvietošanu un viņu jauno adresi.

7. Izmitināšanas centru darbinieki ir atbilstoši apmācīti un attiecībā uz informāciju, ko viņi iegūst darba gaitā, ievēro konfidencialitātes noteikumus, kas paredzēti valsts tiesību aktos.

8. Dalībvalstis var iesaistīt pieteikuma iesniedzējus centra materiālo resursu un nemateriālo dzīves aspektu pārvaldīšanā ar iemītniekus pārstāvošas padomdevējas valdes vai padomes starpniecību.

9. Pienācīgi pamatotos gadījumos dalībvalstis izņēmuma kārtā var noteikt izmaiņas uzņemšanas materiālajos nosacījumos, kas atšķiras no šajā pantā paredzētajiem, uz saprātīgu laikposmu, kas ir iespējami īss, ja:

a) saskaņā ar 22. pantu nepieciešams pieteikuma iesniedzēja īpašo vajadzību novērtējums;

b) parasti pieejamās izvietojuma iespējas uz laiku ir izsmeltas.

Šādi atšķirīgi nosacījumi jebkurā gadījumā nodrošina pamatvajadzības.

19. pants

Veselības aprūpe

1. Dalībvalstis nodrošina, lai pieteikuma iesniedzēji saņemtu nepieciešamo veselības aprūpi, kas ietver vismaz neatliekamo medicīnisko palīdzību, kā arī slimību un nopietnu garīgu traucējumu primāro ārstēšanu.

2. Dalībvalstis sniedz nepieciešamo medicīnisko vai citu palīdzību pieteikuma iesniedzējiem ar īpašām uzņemšanas vajadzībām, tostarp vajadzības gadījumā atbilstošu garīgās veselības aprūpi.

III NODAĻA

UZŅĒMŠANAS MATERIĀLO NOSACĪJUMU PASLIKTIŅĀŠANA VAI ATTEIKŠANA

20. pants

Uzņemšanas materiālo nosacījumu pasliktināšana vai atteikšana

1. Dalībvalstis var pasliktināt vai – ārkārtas un pienācīgi pamatotos gadījumos – atteikt uzņemšanas materiālos nosacījumus, ja pieteikuma iesniedzējs:

a) atstāj dzīvesvietu, ko viņam noteikusi kompetentā iestāde, par to nepaziņojot šādai iestādei vai, ja tas ir prasīts, bez atļaujas; vai

b) nepilda pienākumus par deklarēšanu vai informācijas sniegšanu vai saprātīgā termiņā, kas noteikts attiecīgās valsts

tiesību aktos, neierodas uz personīgām intervijām attiecībā uz patvēruma procedūru; vai

c) ir iesniedzis turpmāku pieteikumu, kā definēts Direktīvas .../.../ES (*) 2. panta q) punktā.

Saistībā ar a) un b) gadījumu, kad pieteikuma iesniedzējs atrasts vai pats brīvprātīgi piesakās kompetentajai iestādei, pieņem attiecīgi pamatotu lēmumu par dažu vai visu atteikto vai pasliktināto uzņemšanas materiālo nosacījumu atjaunošanu, ņemot vērā pazušanas iemeslus.

(*) 8. pantā minētā direktīva (Patvēruma procedūru direktīva).

2. Dalībvalstis var arī pasliktināt uzņemšanas materiālos nosacījumus, ja tās var konstatēt, ka pieteikuma iesniedzējs bez pamatota iemesla nav iesniedzis starptautiskās aizsardzības pieteikumu praktiski iespējami īsākajā laikā pēc ierašanās attiecīgajā dalībvalstī.

3. Dalībvalstis var pasliktināt vai atteikt uzņemšanas materiālos nosacījumus, ja pieteikuma iesniedzējs ir slēpis finansiālus līdzekļus un tādēļ nelikumīgi saņēmis pabalstu saistībā ar uzņemšanas materiālajiem nosacījumiem.

4. Dalībvalstis var noteikt sankcijas par nopietniem izmitināšanas centru noteikumu pārkāpumiem, kā arī par vardarbīgu uzvedību.

5. Lēmumus par uzņemšanas materiālo nosacījumu pasliktināšanu vai atteikšanu vai šā panta 1., 2., 3. un 4. punktā noteiktajām sankcijām pieņem individuāli, objektīvi un taisnīgi, paskaidrojot iemeslus. Lēmumu pamatā ir attiecīgās personas īpašā situācija, jo sevišķi attiecībā uz 21. pantā noteiktajām personām, ņemot vērā proporcionalitātes principu. Dalībvalstis jebkurā gadījumā nodrošina medicīnisko palīdzību saskaņā ar 19. pantu un nodrošina cilvēka cienīgu dzīves līmeni visiem pieteikuma iesniedzējiem.

6. Dalībvalstis nodrošina, lai uzņemšanas materiālos nosacījumus nepasliktina vai neatteic līdz lēmuma pieņemšanai saskaņā ar 5. punktu.

IV NODAĻA

NOTEIKUMI ATTIECĪBĀ UZ MAZĀK AIZSARGĀTĀM PERSONĀM

21. pants

Vispārīgs princips

Dalībvalstis savos valsts tiesību aktos, ar kuriem īsteno šo direktīvu, ņem vērā šādu mazāk aizsargātu personu īpašās vajadzības – nepilngadīgie, nepilngadīgie bez pavadības, invalīdi, veci cilvēki, grūtnieces, vientuļi vecāki ar mazgadīgiem bērniem, cilvēku tirdzniecības upuri, personas ar nopietnām slimībām, personas ar garīgiem traucējumiem un personas, kas pārcietušas spīdzināšanu, izvarošanu vai cita veida nopietnu psiholoģisku, fizisku vai seksuālu vardarbību, piemēram, sieviešu dzimumorgānu kropļošanu.

22. pants

Mazāk aizsargātu personu īpašo uzņemšanas vajadzību izvērtējums

1. Lai efektīvi īstenotu 21. pantu, dalībvalstis izvērtē, vai pieteikuma iesniedzējs ir pieteikuma iesniedzējs ar īpašām uzņemšanas vajadzībām. Dalībvalstis norāda arī šādu vajadzību raksturu.

Minēto izvērtējumu uzsāk saprātīgā laikposmā pēc starptautiskās aizsardzības pieteikuma sagatavošanas, un to var iekļaut pastāvošajās valsts procedūrās. Dalībvalstis nodrošina, ka minētās īpašās uzņemšanas vajadzības saskaņā ar šīs direktīvas noteikumiem risina arī tad, ja par tām kļūst zināms patvēruma procedūras vēlākā posmā.

Dalībvalstis nodrošina, ka atbalstā, ko sniedz pieteikuma iesniedzējiem ar īpašām uzņemšanas vajadzībām saskaņā ar šo direktīvu, viņu īpašās uzņemšanas vajadzības tiek ņemtas vērā visu

laiku, kamēr ilgst patvēruma procedūra, un nodrošina viņu situācijas atbilstošu pārraudzību.

2. Izvērtējumam, kas minēts 1. punktā, nav jānotiek administratīvas procedūras veidā.

3. Tikai mazāk aizsargātas personas saskaņā ar 21. pantu var uzskatīt par personām ar īpašām uzņemšanas vajadzībām, un tādēļ tās var saņemt īpašu atbalstu, kas paredzēts šajā direktīvā.

4. Šā panta 1. punkta paredzētais izvērtējums neskar starptautiskās aizsardzības vajadzību izvērtēšanu saskaņā ar Direktīvu 2011/95/ES.

23. pants

Nepilngadīgie

1. Īstenojot šīs direktīvas noteikumus attiecībā uz nepilngadīgajiem, dalībvalstis pirmām kārtām ņem vērā bērna intereses. Dalībvalstis nodrošina dzīves līmeni, kas vajadzīgs nepilngadīgā fiziskajai, garīgajai, morālajai un sociālajai attīstībai.

2. Izvērtējot bērna intereses, dalībvalstis īpaši ņem vērā šādus faktoros:

a) ģimenes atkalapvienošanās iespēju;

b) nepilngadīgā labklājību un sociālo attīstību, īpaši ņemot vērā nepilngadīgā izcelsmi;

c) drošuma un drošības apsvērumus, jo īpaši, ja iespējams, ka nepilngadīgais ir cilvēku tirdzniecības upuris;

d) nepilngadīgā viedokli atbilstoši viņa vecumam un briedumam.

3. Dalībvalstis nodrošina, ka nepilngadīgajiem 18. panta 1. punkta a) un b) apakšpunktā minētajās telpās un izmitināšanas centros ir iespēja iesaistīties brīvā laika pavadīšanas pasākumos, tostarp viņu vecumam atbilstošās rotaļās un atpūtas pasākumos, un pasākumos svaigā gaisā.

4. Dalībvalstis nodrošina iespēju saņemt rehabilitācijas pakalpojumus nepilngadīgajiem, kas cietuši no jebkāda veida ļaunprātīgas izmantošanas, nevērības, ekspluatācijas, spīdzināšanas vai cietsirdīgas, necilvēcīgas un pazemojošas izturēšanās vai kas cietuši bruņotos konfliktos, un nodrošina, ka nepieciešamības gadījumā ir paredzēta atbilstoša garīgās veselības aprūpe un kvalificēta konsultācija.

5. Dalībvalstis nodrošina, ka pieteikuma iesniedzēju nepilngadīgos bērnus vai nepilngadīgos pieteikuma iesniedzējus izmitina kopā ar vecākiem, viņu neprecētajiem nepilngadīgajiem brāļiem vai māsām vai pieaugušu personu, kura par viņiem ir atbildīga saskaņā ar tiesību aktu vai attiecīgās dalībvalsts praksi ar noteikumu, ka tas ir attiecīgā nepilngadīgā interesēs.

24. pants

Nepilngadīgie bez pavadības

1. Dalībvalstis pēc iespējas ātrāk veic pasākumus, lai nodrošinātu, ka pārstāvis pārstāv nepilngadīgo bez pavadības un palīdz viņam, lai tas varētu baudīt šajā direktīvā paredzētās tiesības un izpildīt tajā noteiktos pienākumus. Nepilngadīgo bez pavadības nekavējoties informē par attiecīgā pārstāvja iecelšanu. Pārstāvis veic savus pienākumus saskaņā ar bērna interešu principu, kā noteikts 23. panta 2. punktā, un viņam šajā sakarā ir nepieciešamās zināšanas. Lai nodrošinātu 23. panta 2. punkta b) apakšpunktā minēto nepilngadīgā labklājību un sociālo attīstību, personu, kura veic pārstāvja pienākumus, nomaina tikai vajadzības gadījumā. Organizācijas vai personas, kuru intereses ir konfliktā vai varētu būt konfliktā ar nepilngadīgā bez pavadības interesēm, nav tiesīgas kļūt par pārstāvjiem.

Atbilstošas iestādes pastāvīgi veic situācijas novērtējumu, tostarp nepilngadīgā bez pavadības pārstāvībai nepieciešamo līdzekļu pieejamību.

2. Nepilngadīgos bez pavadības, kas sagatavo starptautiskās aizsardzības pieteikumu, no brīža, kad viņi uzņemti teritorijā, līdz brīdim, kad viņiem jāatstāj dalībvalsts teritorija, kurā sagatavots starptautiskās aizsardzības pieteikums vai kur to izskata, izmitina:

a) kopā ar pieaugušiem radniekiem;

b) kopā ar audžuģimeni;

c) izmitināšanas centros, kur ir īpaši apstākļi nepilngadīgajiem;

d) citās izmitināšanas vietās, kas piemērotas nepilngadīgajiem.

Dalībvalstis var ievietot nepilngadīgos bez pavadības, kas sasnieguši 16 vai vairāk gadus, pieaugušo pieteikuma iesniedzēju izmitināšanas centros, ja tas ir viņu interesēs, kā paredzēts 23. panta 2. punktā.

Vienu vecāku bērnus pēc iespējas atstāj kopā, ņemot vērā attiecīgā bērna intereses un sevišķi viņa vecumu un brieduma pakāpi. Nepilngadīgo bez pavadības dzīvesvietas maiņas ierobežo līdz minimumam.

3. Dalībvalstis pēc starptautiskās aizsardzības pieteikuma sagatavošanas pēc iespējas ātrāk sāk meklēt nepilngadīgā bez pavadības ģimenes locekļus, ja nepieciešams, ar starptautisko vai citu attiecīgu organizāciju palīdzību, vienlaikus aizsargājot viņa intereses. Ja ir apdraudēta nepilngadīgā vai arī viņa tuvu radnieku dzīvība vai veselība, sevišķi, ja viņi palikuši izcelsmes zemē, jārūpējas, lai informāciju par šādām personām savāktu, apstrādātu un pārsūtītu kā konfidenciālu, lai izvairītos no apdraudējuma viņu drošībai.

4. Darbinieki, kas strādā ar nepilngadīgajiem bez pavadības, ir atbilstoši apmācīti un arī turpmāk tiek apmācīti attiecībā uz viņu vajadzībām un attiecībā uz informāciju, ko viņi iegūst darba gaitā, ievēro konfidencialitātes noteikumus, kas paredzēti valsts tiesību aktos.

25. pants

Spīdzināšanas un vardarbības upuri

1. Dalībvalstis nodrošina, lai personām, kas pārcietušas spīdzināšanu, izvarošanu vai citu nopietnu vardarbību, sniedz nepieciešamo veselības traucējumu ārstēšanu, kas radušies šādu darbību dēļ, jo īpaši piekļuvi piemērotai medicīniskai un psiholoģiskai ārstēšanai vai aprūpei.

2. Darbinieki, kas strādā ar spīdzināšanas, izvarošanas un cita veida nopietnas vardarbības upuriem, ir un arī turpmāk tiek atbilstoši apmācīti par viņu vajadzībām un attiecībā uz informāciju, ko viņi iegūst darba gaitā, ievēro konfidencialitātes noteikumus, kas paredzēti valsts tiesību aktos.

V NODAĻA**PĀRSŪDZĒŠANA**

26. pants

Pārsūdzēšana

1. Dalībvalstis nodrošina, ka lēmumus par pabalstu piešķiršanu, atņemšanu vai samazināšanu saskaņā ar šo direktīvu vai lēmumus, kas pieņemti saskaņā ar 7. pantu, kuri individuāli ietekmē pieteikuma iesniedzējus, var pārsūdzēt saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktos noteikto procedūru. Vismaz pēdējā instancē nodrošina pārsūdzības iespēju vai lietas pārskatīšanu faktiski un juridiski tiesas iestādē.

Dalībvalstis var paredzēt, ka bezmaksas juridiskā palīdzība un pārstāvība nav pieejama, ja kompetentā iestāde uzskata, ka pārsūdzībā vai pārskatīšanā nav reālu izredžu gūt panākumus. Šādā gadījumā dalībvalstis nodrošina, ka juridiskā palīdzība un pārstāvība nav patvaļīgi ierobežota un ka pieteikuma iesniedzējam netiek kavēta efektīva piekļuve tiesai.

2. Dalībvalstis nodrošina, ka 1. punktā minētajos pārsūdzības vai pārskatīšanas gadījumos tiesas iestādē pēc pieprasījuma ir pieejama bezmaksas juridiskā palīdzība un pārstāvība tiktāl, ciktāl tas ir nepieciešams, lai nodrošinātu tiesu efektīvu pieejamību. Tas ietver vismaz nepieciešamo procesuālo dokumentu sagatavošanu un piedalīšanos uzklaušīšanā tiesu iestādēs pieteikuma iesniedzēja vārdā.

4. Dalībvalstis arī var:

a) noteikt finansiālus ierobežojumus un/vai termiņus bezmaksas juridiskās palīdzības un pārstāvības sniegšanai, ar noteikumu, ka tādi ierobežojumi patvaļīgi neierobežo juridiskās palīdzības un pārstāvības pieejamību;

Bezmaksas juridisko palīdzību un pārstāvību nodrošina atbilstīgi kvalificētas personas, kā tas ir pieļauts vai atļauts saskaņā ar valsts tiesību aktiem, un kuru intereses nav konfliktā ar pieteikuma iesniedzēja interesēm vai šāds interešu konflikts nav potenciāli iespējams.

b) paredzēt, ka attiecībā uz maksām un citiem izdevumiem attieksme pret pieteikuma iesniedzējiem nav labvēlīgāka par attieksmi, ko parasti piemēro to valstspiederīgajiem jautājumos saistībā ar juridisko palīdzību.

3. Dalībvalstis var arī paredzēt, ka bezmaksas juridisko palīdzību un pārstāvību piešķir:

a) tikai tiem, kam trūkst pietiekamu līdzekļu; un/vai

5. Dalībvalstis var prasīt, lai tām pilnīgi vai daļēji atlīdzina jebkurus piešķirtos izdevumus, ja un kad pieteikuma iesniedzēja finansiālais stāvoklis ir ievērojami uzlabojies vai ja lēmums piešķirt šādus izdevumus ir pieņemts, pamatojoties uz pieteikuma iesniedzēja sniegtu nepatiesu informāciju.

b) tikai ar pakalpojumiem, ko sniedz juridiskie konsultanti vai padomdevēji, kas ir īpaši paredzēti valsts tiesību aktos, lai sniegtu palīdzību pieteikuma iesniedzējiem un tos pārstāvētu.

6. Procedūras par juridiskās palīdzības un pārstāvības pieejamību nosaka attiecīgās valsts tiesību aktos.

VI NODAĻA

DARBĪBAS UZŅEMŠANAS SISTĒMAS EFEKTIVITĀTES UZLABOŠANAI

27. pants

Kompetentās iestādes

Katra dalībvalsts paziņo Komisijai par tām iestādēm, kuras ir atbildīgas par pienākumu izpildi, kas izriet no šīs direktīvas. Dalībvalstis informē Komisiju par jebkādam izmaiņām attiecībā uz šādām iestādēm.

28. pants

Vadība, pārraudzība un kontroles sistēma

1. Dalībvalstis, ņemot vērā to konstitucionālo iekārtu, ievieš attiecīgus mehānismus, lai nodrošinātu, ka ir noteikta pienācīga uzņemšanas nosacījumu līmeņa vadība, pārraudzība un kontrole.

2. Dalībvalstis vēlākais līdz ... (**) I pielikumā izklāstītajā veidlapā iesniedz Komisijai attiecīgo informāciju.

29. pants

Darbinieki un līdzekļi

1. Dalībvalstis veic atbilstošus pasākumus, lai nodrošinātu, ka iestādes un citas organizācijas, kas īsteno šo direktīvu, saņemtu nepieciešamās pamatapmācības attiecībā uz abu dzimumu pieteikumu iesniedzēju vajadzībām.

2. Dalībvalstis piešķir nepieciešamos līdzekļus attiecībā uz valsts tiesību aktiem, ar ko īsteno šo direktīvu.

VII NODAĻA

NOBEIGUMA NOTEIKUMI

30. pants

Ziņojumi

Komisija vēlākais līdz ... (*) ziņo Eiropas Parlamentam un Padomei par šīs direktīvas piemērošanu un ierosina nepieciešamos grozījumus.

Dalībvalstis līdz ... (**) nosūta Komisijai visu nepieciešamo informāciju ziņojuma sagatavošanai.

Pēc pirmā ziņojuma iesniegšanas vismaz reizi piecos gados Komisija ziņo Eiropas Parlamentam un Padomei par šīs direktīvas piemērošanu.

31. pants

Transponēšana

1. Dalībvalstīs vēlākais līdz ... (***) stājas spēkā normatīvie un administratīvie akti, kas vajadzīgi, lai izpildītu 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10., 11., 12., 14., 15., 16., 17., 18., 19., 20., 21., 22., 23., 24., 25., 26., 27., 28., 30. panta un I pielikuma prasības. Dalībvalstis tūlīt dara Komisijai zināmu minēto aktu tekstu.

Kad dalībvalstis pieņem minētos aktus, tajos ietver atsauci uz šo direktīvu vai arī šādu atsauci pievieno to oficiālai publikācijai. Tās iekļauj arī norādi, ka atsauces uz direktīvu, ko atceļ ar šo direktīvu, spēkā esošajos normatīvajos un administratīvajos aktos uzskata par atsaucēm uz šo direktīvu. Dalībvalstis nosaka, kā izdarāma šāda atsauce un kā formulējama minētā norāde.

2. Dalībvalstis dara Komisijai zināmus to tiesību aktu galvenos noteikumus, ko tās pieņem jomā, uz kuru attiecas šī direktīva.

32. pants

Atcelšana

Direktīvu 2003/9/EK attiecībā uz dalībvalstīm, kam tā ir saistoša, atceļ no ... (****), neskarot dalībvalstu pienākumus attiecībā uz II pielikuma B daļā noteikto termiņu direktīvas transponēšanai valsts tiesību aktos.

Atsauces uz atcelto direktīvu uzskata par atsaucēm uz šo direktīvu un lasa saskaņā ar atbilstības tabulu III pielikumā.

(*) 48 mēneši pēc šīs direktīvas stāšanās spēkā.

(**) 36 mēneši pēc šīs direktīvas stāšanās spēkā.

(***) 24 mēneši pēc šīs direktīvas stāšanās spēkā.

(****) 24 mēneši pēc šīs direktīvas stāšanās spēkā.

33. pants

Stāšanās spēkā un piemērošana

Šī direktīva stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc dienas, kad to publicē *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

Šīs direktīvas 13. un 29. pantu piemēro no ... (*).

34. pants

Adresāti

Šī direktīva ir adresēta dalībvalstīm saskaņā ar Līgumiem.

....

*Eiropas Parlamenta vārdā –
priekšsēdētājs*

...

*Padomes vārdā –
priekšsēdētājs*

...

(*) 24 mēneši pēc šīs direktīvas stāšanās spēkā.

I PIELIKUMS

Ziņošanas veidlapa informācijai, kas dalībvalstīm jāiesniedz atbilstoši 28. panta 2. punkta prasībām.

Pēc 28. panta 2. punktā minētā datuma dalībvalstu iesniedzamo informāciju atkārtoti iesniedz Komisijai, ja ir ieviestas būtiskas izmaiņas valsts tiesību aktos vai praksē, kuru dēļ sniegtā informācija ir novecojusi.

1. Pamatojoties uz 2. panta k) apakšpunktu un 22. pantu, lūdzu, izskaidrojiet dažādos posmus to personu identifikācijā, kurām ir īpašas uzņemšanas vajadzības, tostarp brīdi, kurā identifikācija tiek sākta, un tās sekas attiecībā uz šādu vajadzību risināšanu, jo īpaši attiecībā uz nepilngadīgajiem bez pavadības, personām, kas cietušas no spīdzināšanas, izvarošanas vai cita veida nopietnas psiholoģiskas, fiziskas vai seksuālas vardarbības, un cilvēku tirdzniecības upuriem.
2. Sniedziet pilnīgu informāciju par 6. pantā paredzēto dokumentu veidu, nosaukumu un formātu.
3. Atsaucoties uz 15. pantu, lūdzu, norādiet, kādā apjomā uz pieteikuma iesniedzēju piekļuvi darba tirgum ir noteikti jebkādi īpaši nosacījumi, un aprakstiet sīkāk šādus ierobežojumus.
4. Atsaucoties uz 2. panta g) apakšpunktu, lūdzu, aprakstiet, kā tiek nodrošināti uzņemšanas materiālie nosacījumi (t. i., kuri uzņemšanas materiālie nosacījumi tiek nodrošināti natūrā, naudas izteiksmē, talonos vai minēto elementu kombinācijā) un norādiet pieteikuma iesniedzējiem izsniegtās dienasnaudas apmēru.
5. Attiecīgā gadījumā atsaucoties uz 17. panta 5. punktu, lūdzu, izskaidrojiet atsaucē punktu(-us), ko izmanto valsts tiesību aktos vai praksē nolūkā noteikt pieteikuma iesniedzējiem sniedzamās finanšu palīdzības apmēru. Ja attieksme pret pieteikuma iesniedzējiem ir mazāk labvēlīga kā pret valstspiederīgajiem, paskaidrojiet tā iemeslus.

II PIELIKUMS

A daļa

Atceltā direktīva

(minēta 32. pantā)

Padomes Direktīva 2003/9/EK

(OV L 31, 6.2.2003., 18. lpp.)

B daļa

Termiņš direktīvas transponēšanai valsts tiesību aktos

(minēts 32. pantā)

Direktīva	Termiņš transponēšanai
2003/9/EK	2005. gada 6. februāris

III PIELIKUMS

Atbilstības tabula

Direktīva 2003/9/EK	Šī direktīva
1. pants	1. pants
2. panta ievaddaļa	2. panta ievaddaļa
2. panta a) punkts	—
2. panta b) punkts	—
—	2. panta a) punkts
2. panta c) punkts	2. panta b) punkts
2. panta d) punkta ievaddaļa	2. panta c) punkta ievaddaļa
2. panta d) punkta i) apakšpunkts	2. panta c) punkta pirmais ievilkums
2. panta d) punkta ii) apakšpunkts	2. panta c) punkta otrais ievilkums
—	2. panta c) punkta trešais ievilkums
2. panta e), f) un g) punkts	—
—	2. panta d) punkts
2. panta h) punkts	2. panta e) punkts
2. panta i) punkts	2. panta f) punkts
2. panta j) punkts	2. panta g) punkts
2. panta k) punkts	2. panta h) punkts
2. panta l) punkts	2. panta i) punkts
—	2. panta j) punkts
—	2. panta k) punkts
3. pants	3. pants
4. pants	4. pants
5. pants	5. pants
6. panta 1. līdz 5. punkts	6. panta 1. līdz 5. punkts
—	6. panta 6. punkts
7. panta 1. un 2. punkts	7. panta 1. un 2. punkts
7. pants 3. punkts	—
7. panta 4. līdz 6. punkts	7. panta 3. līdz 5. punkts
—	8. pants
—	9. pants
—	10. pants
—	11. pants

Direktīva 2003/9/EK	Šī direktīva
8. pants	12. pants
9. pants	13. pants
10. panta 1. punkts	14. panta 1. punkts
10. panta 2. punkts	14. panta 2. punkta pirmā daļa
—	14. panta 2. punkta otrā daļa
10. panta 3. punkts	14. panta 3. punkts
11. panta 1. punkts	—
—	15. panta 1. punkts
11. panta 2. punkts	15. panta 2. punkts
11. panta 3. punkts	15. panta 3. punkts
11. panta 4. punkts	—
12. pants	16. pants
13. panta 1. līdz 4. punkts	17. panta 1. līdz 4. punkts
13. panta 5. punkts	—
—	17. panta 5. punkts
14. panta 1. punkts	18. panta 1. punkts
14. panta 2. punkta pirmās daļas ievaddaļa, a) un b) apakšpunkts	18. panta 2. punkta ievaddaļa, a) un b) apakšpunkts
14. panta 7. punkts	18. panta 2. punkta c) apakšpunkts
—	18. panta 3. punkts
14. panta 2. punkta otrā daļa	18. panta 4. punkts
14. panta 3. punkts	—
—	18. panta 5. punkts
14. panta 4. punkts	18. panta 6. punkts
14. panta 5. punkts	18. panta 7. punkts
14. panta 6. punkts	18. panta 8. punkts
14. panta 8. punkta pirmās daļas ievaddaļa, pirmais ievilkums	18. panta 9. punkta pirmās daļas ievaddaļa, a) apakšpunkts
14. panta 8. punkta pirmās daļas otrais ievilkums	—
14. pants, 8. punkta pirmās daļas trešais ievilkums	18. panta 9. punkta pirmās daļas b) apakšpunkts
14. panta 8. punkta pirmās daļas ceturtais ievilkums	—
14. panta 8. punkta otrā daļa	18. panta 9. punkta otrā daļa
15. pants	19. pants

Direktīva 2003/9/EK	Šī direktīva
16. panta 1. punkta ievaddaļa	20. panta 1. punkta ievaddaļa
16. panta 1. punkta a) apakšpunkta pirmās daļas pirmais, otrais un trešais ievilkums	20. panta 1. punkta pirmās daļas a), b) un c) apakšpunkts
16. panta 1. punkta a) apakšpunkta otrā daļa	20. panta 1. punkta otrā daļa
16. panta 1. punkta b) apakšpunkts	—
16. panta 2. punkts	—
—	20. panta 2. un 3. punkts
16. panta 3. līdz 5. punkts	20. panta 4. līdz 6. punkts
17. panta 1. punkts	21. pants
17. panta 2. punkts	—
—	22. pants
18. panta 1. punkts	23. panta 1. punkts
—	23. panta 2. un 3. punkts
18. panta 2. punkts	23. panta 4. punkts
—	23. panta 5. punkts
19. pants	24. pants
20. pants	25. panta 1. punkts
—	25. panta 2. punkts
21. panta 1. punkts	26. panta 1. punkts
—	26. panta 2. līdz 5. punkts
21. panta 2. punkts	26. panta 6. punkts
22. pants	—
—	27. pants
23. pants	28. panta 1. punkts
—	28. panta 2. punkts
24. pants	29. pants
25. pants	30. pants
26. pants	31. pants
—	32. pants
27. pants	33. panta pirmā daļa
—	33. panta otrā daļa
28. pants	34. pants
—	I pielikums
—	II pielikums
—	III pielikums

PADOMES PASKAIDROJUMA RAKSTS

I. IEVADS

2011. gada 7. jūnijā Padome no Komisijas saņēma grozītu priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai, ar ko nosaka standartus patvēruma meklētāju uzņemšanai (pārstrādāta redakcija) (11214/11). Komisija grozīja savu sākotnējo 2008. gada 9. decembra priekšlikumu Uzņemšanas nosacījumu direktīvas pārstrādātai redakcijai (16913/1/08 REV 1), ņemot vērā Eiropas Parlamenta nostāju pirmajā lasījumā, par kuru notika balsojums 2009. gada 7. maijā (9333/09), kā arī nostājas, ko pauda Padome.

Lai novērstu kavēšanos, sarunu nostāju par grozīto Komisijas priekšlikumu Eiropas Parlaments sagatavoja, grozītā priekšlikuma izskatīšanā ņemot vērā nostāju pirmajā lasījumā par sākotnējo priekšlikumu.

2009. gada 16. jūlijā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja pieņēma atzinumu par sākotnējo Komisijas priekšlikumu (SOC/332 - CESE 1209/2009). 2011. gada 26. un 27. oktobrī komiteja nolēma nesagatavot jaunu atzinumu par grozīto priekšlikumu. Reģionu komiteja 2009. gada 6. un 7. oktobra plenārsēdē pieņēma atzinumu par sākotnējo priekšlikumu (CdR 90/2009 fin) un 2011. gada 18. oktobrī nolēma nesagatavot atzinumu par grozīto priekšlikumu, bet informēt Padomi par savu nostāju, nosūtot Padomes ģenerālsēkretāram vēstuli (18840/11).

2012. gada 25. un 26. oktobra sanāsmē Padome apstiprināja politisko vienošanos par grozīto priekšlikumu (14112/1/12 REV1).

Saskaņā ar 21. protokolu par Apvienotās Karalistes un Īrijas nostāju saistībā ar brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību un Līgumam par Eiropas Savienības darbību, Apvienotā Karaliste un Īrija nepiedalās Uzņemšanas nosacījumu direktīvas pārstrādātās redakcijas pieņemšanā. Dānija nepiedalās tās pieņemšanā, un Dānijai tā nav saistoša un nav jāpiemēro saskaņā ar Protokolu par Dānijas nostāju.

II. PRIEKŠLIKUMA MĒRĶIS

Uzņemšanas nosacījumu direktīvā ir noteikti standarti starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēju uzņemšanai. Uzņemšanas nosacījumu direktīvas pārstrādātā redakcija ir daļa no tiesību aktu priekšlikumu virknes patvēruma jomā, ko Komisija iesniedza saskaņā ar Eiropadomes apņemšanos līdz 2012. gadam izveidot kopēju Eiropas patvēruma sistēmu.

Uzņemšanas nosacījumu direktīvas pārstrādātās redakcijas mērķi ir garantēt adekvātus un salīdzināmus uzņemšanas nosacījumus dalībvalstīs, kurām ir saistoša šī direktīva, ievērot pamattiesības, ņemot vērā Eiropas Savienības Tiesas un Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūru un tās attīstību, kā arī nodrošināt saskaņību ar citiem instrumentiem patvēruma jomā.

III. PADOMES NOSTĀJA PIRMAJĀ LASĪJUMĀ – ANALĪZE

A. *Vispārīgi apsvērumi*

Balstoties uz Komisijas grozīto priekšlikumu, Eiropas Parlaments un Padome ir risinājuši sarunas ar mērķi panākt vienošanos Padomes nostājas pirmajā lasījumā posmā. Padomes nostājas teksts pilnībā atbilst starp abiem likumdevējiem panāktajam kompromisam. Šis kompromiss nodrošina augstākus un labāk saskaņotus standartus starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēju, īpaši neaizsargātu personu ar īpašām uzņemšanas vajadzībām uzņemšanai. Tajā pašā laikā kompromisā ir ievērota nepieciešamība pēc noteikumiem, kas ļauj direktīvu efektīvi piemērot, ņemot vērā valstu atšķirīgās juridiskās sistēmas, kā arī pēc noteikumiem, ar kuriem iespējams vērsties pret patvēruma procesa ļaunprātīgu izmantošanu. Kompromisa mērķis ir arī izvairīties no nevajadzīga administratīva un finansiāla sloga dalībvalstīm.

B. Galvenie jautājumi

Kompromisa tekstā, kam atbilst Padomes nostāja pirmajā lasījumā, šobrīd spēkā esošā direktīva⁽¹⁾ ir pielāgota attiecībā uz šādiem galvenajiem jautājumiem.

1. Ģimenes locekļu un kopīga mājokļa definīcija

Kompromisa tekstā, kam atbilst nostāja pirmajā lasījumā, paredzēts nodrošināt saskaņotību starp dažādiem instrumentiem patvēruma jomā, ģimenes locekļu definīciju saskaņojot ar Kvalifikācijas direktīvas pārstrādātajā redakcijā⁽²⁾ lietoto definīciju. Šobrīd spēkā esošajā Uzņemšanas nosacījumu direktīvā lietotā definīcija, kas ietver laulāto vai nelaulāto partneri un neprecētus bērnus, ir paplašināta, attiecinot šo jēdzienu arī uz tēvu, māti vai citu pieaugušo, kas ir atbildīgs par pieteikuma iesniedzēju, ja viņš ir nepilngadīgs un neprecēts.

Turklāt Padomes nostājā pirmajā lasījumā ir jauni noteikumi par kopīgu mājokli. Pirmkārt, dalībvalstīm, cik vien iespējams, jānodrošina, lai atkarīgi pieauguši pieteikuma iesniedzēji ar īpašām uzņemšanas vajadzībām tiktu izmitināti kopā ar pieaugušiem tuviem radniekiem, kuri jau atrodas tajā pašā dalībvalstī un kuri ir par viņiem atbildīgi saskaņā ar attiecīgās dalībvalsts tiesību aktiem vai valsts praksi. Otrkārt, dalībvalstīm jānodrošina, ka pieteikuma iesniedzēju nepilngadīgos bērnus vai nepilngadīgos pieteikuma iesniedzējus izmitina kopā ar viņu vecākiem, ar pieaugušu personu, kura par viņiem ir atbildīga, vai ar viņu neprecētajiem brāļiem vai māsām, ar nosacījumu, ka tas ir attiecīgā nepilngadīgā interesēs.

2. Aizturēšana

Kompromisa tekstā, kam atbilst nostāja pirmajā lasījumā, ir izveidots plašs tiesiskais regulējums attiecībā uz starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēju aizturēšanu. Šajā regulējumā ietilpst noteikumi par aizturēšanas pamatu, garantijām aizturētajiem pieteikuma iesniedzējiem, aizturēšanas apstākļiem, kā arī par neaizsargātu personu un personu ar īpašām uzņemšanas vajadzībām aizturēšanu.

2.1. Aizturēšanas pamats

Aizturēšanas pamatu saraksts ir sagatavots, ņemot vērā starptautiskās tiesības un Eiropas Savienības Tiesas un Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūru, kā arī to, ka dalībvalstīm ir jāspēj efektīvi vērsties pret ļaunprātīgiem pieteikumiem. Sarakstā ietilpst aizturēšanas pamati, kas ir ietverti Eiropas Padomes ieteikumā, kā arī pievienota atsauce uz aizturēšanu saskaņā ar Dublīnas regulu. Papildus tam Padomes nostājā ietilpst arī aizturēšanas pamats attiecībā uz personām, kas tiek aizturētas, piemērojot atgriešanas procedūru saskaņā ar Atgriešanas direktīvu⁽³⁾, lai sagatavotos atgriešanai un/vai veiktu izraidīšanas procesu. Šādos gadījumos dalībvalstīm ar objektīviem kritērijiem, tostarp ar faktu, ka aizturētajam pieteikuma iesniedzējam jau ir bijusi iespēja izmantot patvēruma procedūru, ir jāpamato, ka var uzskatīt, ka pieteikuma iesniedzējs iesniedz pieteikumu tikai tāpēc, lai aizkavētu vai traucētu atgriešanas lēmuma izpildi.

2.2. Garantijas aizturētiem patvēruma meklētājiem

Ņemot vērā atšķirīgās valstu tiesību sistēmas, kompromisa teksts, kam atbilst nostāja pirmajā lasījumā, ietver noteikumu, ka gadījumā, ja aizturēšanas rīkojumu izdod administratīvās iestādes, dalībvalstīm ir jānodrošina aizturēšanas likumības drīza izskatīšana tiesā, ko var veikt *ex officio* un/vai pēc starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēja lūguma. Ja izskatīšanu veic *ex officio*, lēmums par izskatīšanu

⁽¹⁾ Padomes Direktīva 2003/9/EK, ar ko nosaka obligātos standartus patvēruma meklētāju uzņemšanai (OV L 31, 6.2.2003., 18. lpp.).

⁽²⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2011/95/ES par standartiem, lai trešo valstu valstspiederīgos vai bezvalstniekus kvalificētu kā starptautiskās aizsardzības saņēmējus, par bēgļu vai personu, kas tiesīgas saņemt alternatīvo aizsardzību, vienotu statusu, un par piešķirtās aizsardzības saturu (OV L 337, 20.12.2011., 9. lpp.).

⁽³⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2008/115/EK par kopīgiem standartiem un procedūrām dalībvalstīs attiecībā uz to trešo valstu valstspiederīgo atgriešanu, kas dalībvalstī uzturas nelikumīgi, (OV L 348, 24.12.2008., 98. lpp.).

jāpieņem pēc iespējas drīz pēc aizturēšanas sākuma. Ja izskatīšanu veic pēc pieteikuma iesniedzēja lūguma, jāveic aizturēšanas likumības izskatīšana, par ko lēmums jāpieņem iespējami drīz pēc attiecīgās procedūras sākuma. Dalībvalstīm savos tiesību aktos jānosaka termiņš, kādā jāveic izskatīšana.

Lai nodrošinātu tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību, aizturēti starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēji nekavējoties rakstiski jāinformē par aizturēšanas iemesliem, par valsts tiesību aktos noteiktajām procedūrām aizturēšanas rīkojuma apstrīdēšanai un par iespēju lūgt bezmaksas juridisko palīdzību un pārstāvību. Tas jā dara pieteikuma iesniedzējam saprotamā valodā vai valodā, kuru ir pamats uzskatīt par viņam saprotamu.

Visbeidzot, kas attiecas uz piekļuvi bezmaksas juridiskai palīdzībai un pārstāvībai, nostājā pirmajā lasījumā Uzņemšanas nosacījumu direktīvas teksts ir saskaņots ar šobrīd spēkā esošās Patvēruma procedūru direktīvas⁽¹⁾ tekstu, tomēr neparedzot pārbaudi pēc būtības, lai izvērtētu, vai bezmaksas juridiskā palīdzība un pārstāvība būtu jā dara pieejama, ja ir domājams, ka izskatīšana būs sekmīga. Ir sīkāk precizēts, ka bezmaksas juridiskā palīdzība un pārstāvība ir jā veic personām, kuras ir piemēroti kvalificētas, kā tas ir pieļauts vai atļauts saskaņā ar valsts tiesību aktiem, un kuru intereses nav konfliktā ar patvēruma meklētāju interesēm.

2.3. Aizturēšanas apstākļi

Noteikumos par aizturēšanas apstākļiem ir paredzētas aizturētu starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēju tiesības, ņemot vērā praksi patvēruma jomā. Ievērojot minēto, pieteikuma iesniedzējus parasti aiztur speciālās uzņemšanas telpās. Pieteikuma iesniedzējus arī, cik vien iespējams, izvieto atsevišķi no citiem trešo valstu valstspiederīgajiem. Ja pieteikuma iesniedzējus aiztur cietumā, tos vienmēr izvieto atsevišķi no noziedzniekiem. Neatkarīgi no aizturēšanas apstākļiem pieteikuma iesniedzēji saglabā direktīvā paredzētās tiesības, tostarp tiesības uz privātumu, sazinoties ar pārstāvjiem vai ģimenes locekļiem.

2.4. Neaizsargātu personu un personu ar īpašām uzņemšanas vajadzībām aizturēšana

Kompromisa tekstā, kam atbilst nostāja pirmajā lasījumā, ir ietverts īpašs noteikums par neaizsargātu personu un personu ar īpašām uzņemšanas vajadzībām aizturēšanu. Valsts iestādēm pirmkārt jā rūpējas par aizturētu pieteikuma iesniedzēju, kuri ir neaizsargātas personas, veselību, tostarp garīgo veselību. Turklāt, ja tiek aizturētas neaizsargātas personas, dalībvalstīm jā nodrošina regulāra uzraudzība un atbilstošs atbalsts, ņemot vērā viņu konkrēto situāciju, tostarp viņu veselību.

Saskaņā ar Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvenciju par bērna tiesībām ir precizēts, ka nepilngadīgo aizturēšanu var izmantot tikai kā pēdējo līdzekli un ka nepavadītus nepilngadīgos var aizturēt tikai ārkārtas apstākļos un viņus nekādā gadījumā nevar aizturēt cietuma telpās.

3. Piekļuve darba tirgum

Kompromisa tekstā, kam atbilst nostāja pirmajā lasījumā, termiņš starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēju piekļuvei darba tirgum ir samazināts no divpadsmit uz deviņiem mēnešiem. Atļauja piekļūt darba tirgum trīs mēnešus agrāk ir balstīta uz diviem savstarpēji pretrunīgiem apsvērumiem: no vienas puses, apsvēruma, ka agrāka piekļuve darba tirgum pieteikuma iesniedzējus ātrāk padara ekonomiski neatkarīgus, tādā veidā samazinot risku, ka viņi tiks ekspluatēti melnajā tirgū, un samazinot vajadzību pēc publiska atbalsta, kā arī tas, ka agrāka piekļuve darba tirgum ļauj viņiem efektīvāk integrēties uzņēmējvalsts sabiedrībā, no otras puses, apsvēruma, ka, paredzot agrāku piekļuvi darba tirgum, ekonomiskiem migrantiem, kuri neatbilst starptautiskās aizsardzības kritērijiem, ir lielāks vilinājums mēģināt ļaunprātīgi izmantot patvēruma sistēmu.

⁽¹⁾ Padomes Direktīva 2005/85/EK par minimāliem standartiem attiecībā uz dalībvalstu procedūrām, ar kurām piešķir un atņem bēgļa statusu, (OV L 326, 13.12.2005., 13. lpp.).

4. Uzņemšanas materiālie nosacījumi

Kompromisa tekstā, kam atbilst nostāja pirmajā lasījumā, ir paredzēts, ka gadījumos, kad dalībvalstis starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzējiem nodrošina materiālos uzņemšanas nosacījumus finansiālu pabalstu vai talonu veidā, to apmērs jānosaka, pamatojoties uz līmeni(līmeņiem), kuru(s) attiecīgā dalībvalsts vai nu ar tiesību aktu vai praksē izveidojusi, lai nodrošinātu pienācīgu dzīves līmeni saviem valstspiederīgajiem. Turklāt ir precizēts, ka dalībvalstis pret patvēruma meklētājiem var paredzēt mazāk labvēlīgu attieksmi nekā pret saviem valstspiederīgajiem, it īpaši, ja materiālais atbalsts daļēji tiek sniegts natūrā vai ja ar minēto(minētajiem) līmeni(līmeņiem), ko piemēro valstspiederīgajiem, cenšas nodrošināt augstāku dzīves standartu nekā tas, kas paredzēts starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzējiem.

Turklāt nostājā pirmajā lasījumā ir paredzēts pielāgots režīms uzņemšanas materiālo nosacījumu pasliktināšanai vai atteikšanai. Dalībvalstīm ir jānodrošina, lai starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzējiem būtu cilvēka cienīgs dzīves līmenis. Tām ir atļauts pasliktināt vai – ārkārtējos un pienācīgi pamatotos gadījumos – atteikt uzņemšanas materiālos nosacījumus, ja pieteikuma iesniedzējs atstāj dzīvesvietu, nepilda pienākumus par informācijas sniegšanu vai ir iesniedzis turpmāku pieteikumu. Turklāt uzņemšanas materiālo nosacījumu pasliktināšana joprojām ir iespējama, ja persona pieteikumu nav iesniegusi iespējami īsākajā laikā. Visbeidzot, tāpat kā šobrīd spēkā esošajā direktīvā, dalībvalstīm ir iespēja pasliktināt vai atteikt materiālos nosacījumus, ja pieteikuma iesniedzējs ir slēpis finansiālus līdzekļus.

5. Neaizsargātas personas ar īpašām uzņemšanas vajadzībām

Kompromisa tekstā, kam atbilst nostāja pirmajā lasījumā, dalībvalstīm paredzēts ir pienākums izvērtēt neaizsargātu personu īpašās uzņemšanas vajadzības. Neaizsargātu personu kategoriju neizsmeļošajam sarakstam ir pievienotas sievietes, kas pārcietušas dzimumorgānu kropļošanu. Turklāt, lai izvairītos no nevajadzīga administratīvā sloga, ir precizēts, ka šādam izvērtējumam nav jānotiek administratīvas procedūras veidā un ka dalībvalstis izvērtējumu var iekļaut spēkā esošajās valsts procedūrās.

6. Bezmaksas juridiskā palīdzība un pārstāvība

Starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzējiem ir tiesības piekļūt efektīvai tiesību aizsardzībai, pārsūdzot lēmumus par pabalstu piešķiršanu, atcelšanu vai samazināšanu un par dzīvesvietu un pārvietošanās brīvību. Šādos gadījumos nosacījumi bezmaksas juridiskās palīdzības un pārstāvības piešķiršanai ir tie paši, kas attiecībā uz aizturēšanas rīkojuma pārskatīšanu, izņemot to, ka dalībvalstis var paredzēt, ka bezmaksas juridiskā palīdzība un pārstāvība nav pieejama, ja kompetentā iestāde uzskata, ka pārsūdzībā nav reālu izredžu gūt panākumus.

7. Citi svarīgi jautājumi

Citi svarīgi jautājumi Padomes nostājā pirmajā lasījumā, par kuriem Padome un Eiropas Parlaments panāca vienošanos, ir šādi.

- Precizēta “pārstāvja” kvalifikācija ar mērķi panākt, lai nepavadīti nepilngadīgie varētu pilnīgāk izmantot tiesības un lai tiktu ievēroti Uzņemšanas nosacījumu direktīvā paredzētie pienākumi.
- Dalībvalstis nevar uzņemšanas nosacījumu piešķiršanai noteikt nevajadzīgas un nesamērīgas prasības par dokumentiem vai citas nevajadzīgas un nesamērīgas administratīvas prasības.
- Dalībvalstīm jānodrošina, lai starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēji saņemtu nepieciešamo veselības aprūpi, kas ietver vismaz neatliekamo medicīnisko palīdzību, kā arī slimību un nopietnu garīgu traucējumu primāro ārstēšanu. Ir sīkāk precizēts, ka dalībvalstīm jāsniedz nepieciešamā medicīniskā vai cita palīdzība pieteikuma iesniedzējiem ar īpašām uzņemšanas vajadzībām, tostarp vajadzības gadījumā atbilstoša garīgās veselības aprūpe.

- Dalībvalstīm pēc starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniegšanas brīža pēc iespējas ātrāk jāsāk meklēt nepavadīta nepilngadīgā ģimenes locekļi, ja nepieciešams, ar starptautisko vai citu attiecīgu organizāciju palīdzību, vienlaikus aizsargājot nepilngadīgā intereses.
- Dalībvalstīm jānodrošina, lai personas, kas pārcietušas spīdzināšanu, izvarošanu vai citu nopietnu vardarbību, saņemtu nepieciešamo ārstēšanu, jo īpaši piekļuvi piemērotai medicīniskai un psiholoģiskai ārstēšanai vai aprūpei. Turklāt tiem, kas strādā ar minētajām personām, jābūt saņemušiem un jāturpina saņemt atbilstošu apmācību un jāievēro konfidencialitātes noteikumi.
- Dalībvalstīm jāiesniedz informācija par direktīvas īstenošanu, lai Komisija to varētu pārbaudīt.

IV. NOSLĒGUMS

Padomes nostāja pirmajā lasījumā atbilst kompromisam, kas panākts Padomes un Eiropas Parlamenta sarunās, kuras sekmēja Komisija. Šis kompromiss ir apstiprināts Eiropas Parlamenta Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komitejas (LIBE) priekšsēdētāja vēstulē Pastāvīgo pārstāvju komitejas priekšsēdētājam (13885/12). Minētajā vēstulē LIBE priekšsēdētājs norādīja, ka viņš ieteiks LIBE komitejas locekļiem un pēc tam plenārsēdei Eiropas Parlamenta otrajā lasījumā bez grozījumiem pieņemt Padomes nostāju pirmajā lasījumā, kad to būs izskatījuši abu iestāžu juristi lingvisti. Grozot Uzņemšanas nosacījumu direktīvu, Eiropas Savienība izveido vēl vienu svarīgu kopējas Eiropas patvēruma sistēmas elementu.
